

Inhoud

Over dit boek	5
I. Emancipatie, feminisme	13
1. Feministische mannen	13
2. Wat is dat, feminisme?	15
3. De lange lijnen van de emancipatie: van strijd tegen de heksenprocessen tot deelname in de hedendaagse strijd voor de belangen van vrouwen	17
4. De familiehuishouding is geen constante!	18
5. Geen emancipatie onder de Jacobijnen	19
II. Nederland en het Continent	21
1. In Nederland	21
2. Over heksenprocessen	22
3. De ontwikkeling van de heksenvervolging in Nederland	26
4. Baschwitz en Wier	30
5. Onderschatte negatieve invloed uit de 16 ^e eeuw: Petrus Ramus	34
6. Johan van Beverwijck, een feminist van de 17 ^e eeuw	35
7. Van Beverwijck en Van Schurman	43
8. De salons van de 17 ^e en 18 ^e eeuw	45
9. Frankrijk na 1789	46
10. De Bataafse Republiek in 1798 en 1998: Gerrit Paape	47
11. Van der Marck	51
12. Een onderschatte negatieve invloed van de 18 ^e eeuw. De antifeminist Rousseau	52
13. De meest onderschatte negatieve invloed komt van Immanuel Kant	54
14. Mannelijke feminist in Duitsland 18 ^e eeuw! – jawel! Maar zonder invloed	56

15.	Invloeden uit Frankrijk, uit Groot-Brittannië, uit Duitsland in de 19 ^e eeuw	57
16.	Belletrie in Nederland. Althans Multatuli!	59
III.	Praktische argumenten en debatten 1870-1913	71
1.	De toekomst der vrouw: Tellegen contra Nicolaas Beets	71
2.	Nicolaas Beets hetzelfde jaar	79
3.	Binnenhuwelijkse rechten: Sam van Houten	80
4.	Het Neo-Malthusianisme in Nederland	81
5.	Wibaut over studentes en over vrouwenkiesrecht	84
IV.	Naar het hoge Noorden	91
1.	In de 18 ^e eeuw: de Bergenser Ludvig Holberg	91
2.	Pro Holberg, contra Rousseau: de eerste feminist in Zweden	103
3.	De wildebras Thomas Thorild	105
4.	Nog enige invloedrijke denkers, van wie sommigen geen feministen waren	112
5.	Achter de Zweedse gordijnen. De mysterieuze Swedenborg	113
6.	Love Almqvist, een zeer bijzondere Zweed	115
7.	Almqvist: Waarom niet!	120
8.	Een gevierde Zweedse: Fredrika Bremer	129
9.	Over naar Denemarken. De nationaal-romantische volkstheoloog Grundtvig	130
10.	Het existentialisme wordt geboren: Søren Kierkegaard	132
11.	De gebroeders Brandes	134
12.	Georg Brandes en Søren Kierkegaard	137
13.	De Clara Raphael-vete: Mathilde Fibiger	140
14.	Samenwerking van man en vrouw	143
15.	Edvard Brandes	144
16.	Over naar Noorwegen. Camilla Collett	155
17.	Henrik Ibsens jonge jaren	155
18.	Persoonlijkheden bij het Deense theater	160
19.	Vrouwenrollen	161
20.	De vrouw van de zee	164
21.	“Is Ibsen een feminist?”	173

V. “De grote oorlog in het Noorden over de seksuele moraal”	175
1. Bjørnstjerne Bjørnson	175
2. Is kuisheid slechts voor vrouwen? Een handschoen	180
3. De Noorse bohème	197
4. De driemaandse oorlog	199
5. Kiellands <i>Betty's voogd</i>	204
6. Seksisme: Knut Hamsun	205
7. Seksisme: August Strindberg, en de analyse door Ulf Boëthius	211
8. Geboortebeperking. Knut Wicksell	220
9. Wat heeft Bjørnson bewogen? Een nieuwe lezing van “de handschoenmoraal”	224
10. Scandinavische parallellie van het Nederlands Neo-Malthusianisme	225
VI. Slotakkoorden	229
1. Nederland in de schaduw van Scandinavië?	229
2. Wat maakt de Scandinavische literatuur zo onvergankelijk	229
3. Dramatische denkers ook in theologie en filosofie	231
4. Dat kan ook: antifeministische teksten over vrouwelijk lijden	232
5. Zelfstandigheid van Nederlandse vrouwen dank zij een hoge levensstandaard	233
6. Geboorteregeling	234
7. Wat schreven de Nederlandse schrijvers over vrouwenonderdrukking?	234
Noten	237
Literatuur	241
Index	251